

Η ΕΝΟΡΙΑ ΜΑΣ

« Έν ἐκκλησίαις εὐλογεῖτε τὸν Θεόν »

ΦΥΛΛΑΔΙΟ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΔΟΜΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΑΡΓΥΡΟΚΑΣΤΡΟΥ
ΑΡΓΥΡΟΚΑΣΤΡΟ ❖ ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2019 ❖ Αριθ. Φύλ. 101 (140)

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

« Ἐξῆλθεν ὁ σπείρων
τοῦ σπείραι
τὸν σπόρον αὐτοῦ »

Λουκᾶ, 4, 17 – 22)

Αυτός που σπέρνει δεν είναι άλλος από τον Χριστό σπορέα που τροφοδοτεί την ανθρωπότητα με τη σπορά του λόγου του.

Στην παραβολή του Σπορέως ο Κύριος μιλά για τον γεωργό εκείνο που πήγε στο χωράφι του για τη σπορά, και άλλοι σπόροι έπεσαν στο δρόμο και πήγαν χαμένοι, αφού καταπατήθηκαν από τους περαστικούς και έγιναν τροφή των πουλιών.

Άλλοι έπεσαν επάνω στις πέτρες, και μόλις φύτρωσαν λίγο αμέσως ξεράθηκαν, επειδή δεν υπήρχε ούτε χώμα ούτε υγρασία.

Άλλοι πάλι έπεσαν σε μέρος γεμάτο αγκάθια, τα οποία έπνιξαν τα νεόφυτα βλαστάρια.

Τέλος ήταν και εκείνοι οι σπόροι που έπεσαν στην εύφορη γη, και αναπτύχθηκαν τα φυτά και απέδωσαν καρπό εκατονταπλάσιο.

Στη συνέχεια ο ίδιος ο Χριστός ερμηνεύει την περικοπή: λέει ότι ο σπόρος είναι ο λόγος του Θεού, και γεωργός είναι ο ίδιος ο Θεός. Τα δε διάφορα είδη της γης στην οποία έπεσε ο σπόρος, είναι οι διαφορετικοί τύποι ανθρώπων, οι οποίοι ανάλογα με την προαίρεση και την πνευματική τους κατάσταση, δέχονται τον λόγο του Θεού. Και είτε αυτός καρποφορεί στην ζωή τους, είτε μένει άκαρπος και ατελέσφορος.

Η πρώτη περίπτωση αντιστοιχεί στους ανθρώπους εκείνους που ακούνε μεν τον λόγο του Θεού, αλλά ευθύς αμέσως έρχεται ο διάβολος και παίρνει από την καρδιά τους τα θείκά λόγια, ώστε να μην πιστέψουν και να μην σωθούν.

Οι πέτρες, είναι εκείνοι οι άνθρωποι μου με χαρά ακούνε και δέχονται τον λόγο του Θεού, αλλά δεν έχουν πνευματικές ρίζες και με τον πρώτο πειρασμό εγκαταλείπουν κάθε προσπάθεια και μαραζώνουν πνευματικά.

Τα αγκάθια, είναι οι φροντίδες της ζωής, οι ηδονές και ο πλούτος, που απασχολούν τον άνθρωπο και απορροφούν όλη την ενεργητικότητά του, με αποτέλεσμα να ξεχνά και να παραθεωρεί το λόγο του Θεού, ο οποίος τελικά καταπνίγεται μέσα στον άνθρωπο και δεν καρποφορεί.

Τέλος, η αγαθή γη είναι εκείνοι οι άνθρωποι που με όλη τους την καρδιά και με αγαθή προαίρεση ακούνε το λόγο του Θεού, και τον διατηρούν μέσα στην καρδιά τους και καρποφορούν με υπομονή.

Όλοι μας, ως άνθρωποι, δεν μπορούμε να πούμε με σιγουριά ότι ανήκουμε σε ένα συγκεκριμένο τύπο ανθρώπου, από αυτούς που ο Κύριος παρουσιάζει στην περικοπή. Άλλοτε βρισκόμαστε στη μία πνευματική κατάσταση και άλλοτε στην άλλη. Και τούτο, επειδή η ζωή μας είναι ένας διαρκής αγώνας και επειδή ως άνθρωποι άλλοτε πέφτουμε και άλλοτε σηκώνόμαστε, άλλοτε αγωνιζόμαστε με ζέση και άλλοτε απελπιζόμαστε και αδρανούμε στον αγώνα.

Γι' αυτό και ο Χριστός, στο τέλος των λόγων Του μιλά για την υπομονή. Χωρίς υπομονή, χωρίς πίστη, χωρίς αγώνα, δεν μπορεί να υπάρξει πρόοδος πνευματική στις καρδιές μας. Και για να καρποφορήσει ο λόγος του Θεού, όπως ο οποιοσδήποτε σπόρος, χρειάζεται χρόνος, φροντίδα, επιμέλεια, με μια λέξη υπομονή. Σήμερα καλούμαστε όλοι μας να εξετάσουμε τον εαυτό μας και να δούμε, πρώτα απ' όλα εάν πράγματι έχουμε την αγαθή προαίρεση να ακούσουμε τον λόγο του Θεού και να προσπαθήσουμε να το κάνουμε πράξη στη ζωή τους.

Μέσα στο θόρυβο του κόσμου, συχνά ξεχνά ο άνθρωπος τα λόγια του Θεού. Ελάχιστοι αφιερώνουν χρόνο για ανάγνωση και μελέτη της Αγίας Γραφής. Πνιγμένοι από τις βιοτικές μέριμνες, βάζουμε σε τελευταία θέση τον Θεό και την πνευματική μας καλλιέργεια, και αναλώνουμε όλη τη ζωή μας σε εφήμερα και υλικά πράγματα. Άλλες φορές πάλι, ενώ θέλουμε να αγωνιστούμε, μας λείπει η υπομονή, και με τον πρώτο πειρασμό εγκαταλείπουμε κάθε πνευματική προσπάθεια.

Πώς μπορούμε να κάνουμε την καρδιά μας «γη αγαθή»;

- ❖ **Με υπομονή. Με αγώνα. Με πίστη.**
- ❖ **Με την μελέτη του λόγου του Θεού.**
- ❖ **Με την συμμετοχή μας στη Μυστηριακή ζωή της Εκκλησίας και την κοινωνία του σώματος και του αίματος του Θεανθρώπου Χριστού. □**

Η ΠΡΟΣΕΥΧΗ ΣΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ἀγ. Ἰωάννου Χρυσοστόμου

Μη το κάνεις, καλέ μου ἄνθρωπε, τέτοιο λάθος! Γιατί, ἂν το κάνεις, τον ἑαυτό σου κοροϊδεύεις!

Κάθε ἄνθρωπος, το ξέρουμε, ἔχει δικαίωμα, να κάνει προσευχή και στο σπίτι του. Ὅμως ποτέ κανένας δεν θα κάνει στο σπίτι του προσευχή, σαν εκείνη που κάνει στην Ἐκκλησία.

Τι εἶναι ἐκεῖνο πού κάνει την προσευχή στην Ἐκκλησία, να εἶναι ἡ πιο καλή;

Ἐκεῖ εἶναι οἱ πατέρες μας, οἱ ἱερεῖς! Και πλῆθος κόσμου! Και ὅλοι μαζί, με μια καρδιά και μία φωνή, μιλάμε στον ἐπουράνιο Πατέρα μας!

Μη σοῦ περνάει ἡ ἰδέα, ὅτι, ἂν κάθесαι στο σπιτάκι σου και κάνεις ἐκεῖ με το δικό σου τρόπο την προσευχή σου, θα σε ἀκούει καλύτερα ὁ Κύριος;

Λάθος κάνεις. Μεγάλο λάθος. Ο Θεός θέλει, ὅλοι ἐμεῖς σαν ἀδέλφια — σαν παιδιά Του, να κάνουμε ὅλοι μαζί την προσευχή μας!...

Μᾶς δίδαξε να λέμε «Πάτερ ἡμῶν», «Πατέρα ὄλων μας».

Καί, τι θα πρέπει να κάνουμε στην Ἐκκλησία; Να παρακολουθοῦμε τα λόγια τῶν ἱερέων και να τα ἐπαναλαμβάνουμε σαν δικά μας.

Ψάχνεις να βρεῖς, ποῖα εἶναι ἐκεῖνα πού κάνουν την προσευχή στην ἐκκλησία, να εἶναι καλύτερη;

Πολλά!...

Και συγκεκριμένα: Στην Ἐκκλησία εἶμαστε πολλοί. Και ὅλοι μαζί ἔχουμε τα ἴδια στό νοῦ (στο μυαλό μας) και τα ἴδια στο στόμα. Και μέσα στην Ἐκκλησία εἶμαστε ὅλοι δεμένοι με την ἀγάπη, ὅλοι ἕνα. Και το πιο μεγάλο: Στην Ἐκκλησία ἔχουμε τούς ἱερεῖς πού προσεύχονται μαζί μας και μᾶς εὐλογοῦν.

Γιατί προεξάρχουν, στις προσευχές μας, στην Ἐκκλησία οἱ ἱερεῖς;

Θέλεις να το ἀκούσεις; Ἄκουσέ το.

Οἱ προσευχές τῶν ἀπλῶν ἀνθρώπων εἶναι προσευχές ἀδύνατες και ἰσχνές!. Ὅταν ὅμως αὐτοί οἱ ἄνθρωποι λαχταροῦν να παρακολουθοῦν τις προσευχές τῶν ἱερέων, τότε οἱ προσευχές τους παίρνουν τέτοια δύναμη, πού ἀνεβαίνουν στον οὐρανό.

Δηλαδή; Πότε οἱ προσευχές μας ἀνεβαίνουν στον οὐρανό;

Ὅταν κάνουμε προσευχές μας τα λόγια τῶν ἱερέων και τῆς ἱερῆς ἀκολουθίας.

Αὐτή εἶναι ἡ καλύτερη προσευχή!

(Περί Ἀκαταλήπτου Λόγο Γ', στ') Μετ.:† ὁ Ν. Μ.

Ὁ Άγιος Δημήτριος

ως πρότυπο Κατηχητή και Ιεραποστόλου

Δημ. Κοϊλού, Δρ. Θεολογίας – Εκπαιδευτικού Μ.Ε.

Ο άγιος μεγαλομάρτυς Δημήτριος γεννήθηκε περί το 280 – 284 μ.Χ. και μαρτύρησε επί των αυτοκρατόρων Διοκλητιανού και Μαξιμιανού το 303 μ.Χ.. Αποτέλεσε για την εποχή του την έμπρακτη εφαρμογή της Κυριακής εντολής «*Πορευθέντες κηρύξατε τό εύαγγέλιον πάση τῇ κτίσει*» (Μκ. 16,15). Κατανοώντας ο ίδιος την αξία της κατήχησης και διάδοσης του μηνύματος του ευαγγελίου για την κοινωνία στην οποία ζούσε ανέλαβε έντονη ιεραποστολική δράση. Με το λόγο του προσέφερε οσμή γνώσεως σε όλους όσους επιθυμούσαν την κατήχησή τους.

Σε μια εποχή πλούσια σε ψεύτικους Θεούς και αρκετά δύσκολη για το χριστιανισμό, ο άγιος Δημήτριος κήρυττε και μαρτυρούσε την πραγματική πίστη στο πρόσωπο του Χριστού ως τον μόνο αληθινό Θεό βυθίζοντας «των ειδώλων την πλάνην, εις χάος» (κάθισμα εορτής). Τολμούσε να κηρύξει μια απαγορευμένη για την εποχή εκείνη πίστη αδιαφορώντας για το αν θα τον καταγγείλουν στις αρχές η για το αν τελικά συλληφθεί.

Ακολουθώντας πιστά την προτροπή του αποστόλου Παύλου «*κήρυξον τον λόγον, επίστηθι ευκαιρώς ακαίρω, έλεγξον, επιτίμησον, παρακάλεσον, εν πάση μακροθυμία και διδαχή*» (Β΄ Τιμ. 4,2)

κήρυττε, “απτοήτω γλώσση”, το μυστήριο της παρουσίας του Χριστού μέσα στον κόσμο, βοηθώντας με αυτό τον τρόπο πολλούς ανθρώπους να επιστρέψουν από την λατρεία των ειδώλων στην αληθινή πίστη του Χριστού.

Στην «Χαλκευτική» στοά της αρχαίας αγοράς της Θεσσαλονίκης, κοντά στον σημερινό ναό της Παναγίας των Χαλκίων, συγκέντρωνε τους νέους της εποχής του και τους δίδασκε όλα όσα χρειαζόνταν για την πίστη τους στο Θεό ώστε και εκείνοι αργότερα να δώσουν την δική τους μαρτυρία μέσα στον κόσμο. Γι αυτό και η στοά ονομάζονταν «Καταφυγή», απόδειξη της πνευματικής της σπουδαιότητας ως λιμάνι ευσεβείας.

Το προσωπικό παράδειγμα ζωής αποτελούσε τον τρόπο διδασκαλίας του αγίου. Δίδασκε την οδό της ευσεβείας και με τον τρόπο αυτό με σταθερότητα, σοβαρότητα και συναίσθηση της ευθύνης οδηγούσε τους νέους στον ναό και στην σταδιακή επαφή τους με τη λατρεία.

Ο άγιος Δημήτριος κάτω από τις πιο δυσμενείς και αντίξοες εξωτερικές συνθήκες κατάφερε λόγω και έργω να παρουσιάσει πνευματικό δυναμισμό και τέτοιο ακτινοβόλο μεγαλείο ώστε να θεωρείται σήμερα πρότυπο για οποιοδήποτε επιθυμεί να ασκήσει κατηχητικό — ιεραποστολικό έργο. Η έντονη ιεραποστολική δράση του αγίου Δημητρίου στην πόλη της Θεσσαλονίκης αποτελούσε ιερό καθήκον του σύμφωνα με την σαφή εντολή του Κυρίου προ της Αναλήψεώς Του: «έσεσθέ μου μάρτυρες εν τε Ιερουσαλήμ και εν πάση τη Ιουδαία και Σαμαρεία και έως εσχάτου της γης» (Πρξ. 1,8).

Εκεί στην «Χαλκευτική» στοά ήταν που συνελήφθη για να οδηγηθεί στον Μαξιμιανό και να δώσει την μαρτυρία του Χριστού που θα τον οδηγούσε και στο μαρτύριο για το Χριστό. Έτσι αποδείχθηκε πως ο βίος του αγίου Δημητρίου ήταν Χριστομίμητος. ➤

Ἀπολυτίκιον ἁγ. Δημητρίου

□χος γ΄.

*Μέγαν εὐρατο ἐν τοῖς κινδύνοις,
σὲ ὑπέρμαχον, ἡ οἴκουμένη,
Ἀθλοφόρε τὰ ἔθνη τροπούμενον.
Ὡς οὖν Λυαίου καθεῖλες τὴν ἔπαρσιν,
ἐν τῷ σταδίῳ θαρρύνοντας τὸν Νέστορα,
οὕτως Ἄγιε, Μεγαλομάρτυς Δημήτριε,
Χριστὸν τὸν Θεὸν ἰκέτευε,
δωρήσασθαι ἡμῖν τὸ μέγα ἔλεος.*

Ο Θεσσαλονικεύς και Μακεδόνας άγιος Δημήτριος, ένας από τους ενδοξότερους και λαοφιλέστερους αγίους της Ορθοδοξίας, δίδαξε και διδάσκει πάντοτε πολλαπλώς, με την ζωή του, το μαρτύριό του και την μνήμη του. Ο βίος και το μαρτύριο του αγίου Δημητρίου αποτελούν ιδιαίτερη ιεραποστολική πρόσκληση και πρόκληση για όλους τους σημερινούς χριστιανούς.

Ο άγιος μας υπενθυμίζει πως το κήρυγμα και η κατήχηση των νέων αποτελεί ιερό καθήκον και βασικό στοιχείο της ταυτότητας της Εκκλησίας. Ο κάθε χριστιανός καλείται να αναλάβει την ευθύνη του έργου για τη διάδοση του λόγου του Θεού και για την πνευματική οικοδομή και παράκληση των ανθρώπων. Άλλωστε μια Εκκλησία χωρίς ιεραποστολή είναι τελικά μια Εκκλησία χωρίς αποστολή.

Ο σύγχρονος άνθρωπος κουρασμένος από τα κηρύγματα χωρίς βάθος και νόημα, αναζητά να διδαχθεί μέσα από το παράδειγμα της ζωής του κήρυκα. Συνεπώς ο κάθε βαπτισμένος χριστιανός καλείται, ακολουθώντας το παράδειγμα του αγίου Δημητρίου, να είναι απόστολος του Χριστού μέσα στον κόσμο και στη κοινωνία που ζει με μαρτυρία κυρίως την προσωπική ζωή και τα έργα αγάπης ως απόδειξη της εν Χριστώ ανακαίνισης των πάντων. Ο επανευαγγελισμός των ανθρώπων που ζούνε μέσα στις σύγχρονες εκκοσμικευμένες κοινωνίες, αποτελεί χρέος του καθενός από εμάς ξεχωριστά ως μαθητές Χριστού και μιμητές του αγίου Δημητρίου.

Καλούμαστε λοιπόν με αφορμή την εορτή του αγίου Δημητρίου, να συνεχίσουμε την «λειτουργία μετά την Λειτουργία» και να δίνουμε καθημερινά την μαρτυρία περί της αληθείας της πίστεως ενώπιον του Θεού και των ανθρώπων. □

***«Πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τά ἔθνη,
βαπτίζοντες αὐτούς εἰς τό ὄνομα τοῦ Πατρὸς
καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος,
διδάσκοντες αὐτούς
τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν.»***

(Ματθ. 28, 19-20)

Σ' εύχαριστώ, Θεέ μου !

Η γιαγιά μου, από την πλευρά του πατέρα μου, σε όλη της τη ζωή ήταν μία απλή χωρική από τη Συρία, που δεν ήξερε ούτε να γράφει, ούτε να διαβάζει. Ήταν όμως αληθινά θρήσκα. Ότι έκανε, είχε πάντοτε το όνομα του Θεού στα χείλη της. Αλλά δεν ανέφερε μόνο το όνομά Του. Έλεγε τουλάχιστον εκατό φορές την ημέρα «Σ' εύχαριστώ, Θεέ μου». Και όχι μόνο όταν της συνέβαινε κάτι καλό. Αν ή σούπα χυνόταν καθώς έβραζε και πάλι έλεγε «Σ' εύχαριστώ, Θεέ μου».

Τή ρώτησα κάποτε γιατί εύχαριστούσε τον Θεό για κάτι κακό. Γέλασε και μου είπε ότι αν κάτι κακό συμβαίνει είναι γιατί έχουμε ξεχάσει τη σύνδεσή μας με τον Θεό.

Εκείνη την εποχή τό βρήκα αυτό πολύ παράξενο, έστω και αν εκείνη επέμενε να κάνω κι εγώ τό ίδιο. Κάποτε, έγδαρα τό γόνατό μου κι εκείνη μου είπε να πώ «Σ' εύχαριστώ, Θεέ μου». Κατά περίεργο τρόπο αυτές οι λέξεις είχαν αποτέλεσμα κι ένιωσα καλύτερα τό γόνατό μου.

Όταν έγινε πέντε χρονών πήγα στό σχολείο. Προερχόμουν από έγχρωμη φυλή και τά γαλανομάτικα και ξανθόμαλλα παιδιά μέ κοροΐδευαν συνήθως. Έπειδή τό χρώμα μου ήταν σκούρο, τό παρατσούκλι μου ήταν «ό Άράπης». Μισούσα τό σχολείο και παρακαλούσα τούς γονείς μου να μήν μέ αναγκάζουν να πηγαίνω. Ένοιωθαν άσχημα για μένα, αλλά δέν μπορούσαν και να με προστατέψουν για πάντα.

Τότε, η Σίτου μου (η Συριακή λέξη για τη γιαγιά) άκουσε τι μου συνέβαινε και μου είπε ότι έπρεπε να λέω: «Σ' ευχαριστώ Θεέ μου», κάθε φορά που τα παιδιά με έβριζαν. Εκείνη τη στιγμή θεώρησα ότι επρόκειτο για την πιο ανόητη ιδέα που είχα ακούσει ποτέ μου. Λίγες μέρες όμως αργότερα, όταν ένα ολόκληρο τσούρμο παιδιών άρχισε να φωνάζει: «Αράπη, Αράπη, Αράπη», συνέβη κάτι: Συγκρατούσα τα δάκρυά μου, προσπαθώντας με όλες τις δυνάμεις του κορμιού μου, να μη φανώ μυξιάρικο και να μην τους επιτρέψω να με δούν να κλαίω. Αλλά δεν μπορούσα να συγκρατηθώ.

Τα δάκρυα θα ξεσπούσαν οπωσδήποτε. Τότε θυμήθηκα τα λόγια της Σίτου μου: «Σ' ευχαριστώ Θεέ μου»! Άρχισα να τα επαναλαμβάνω σιωπηλά μέσα μου:

«Σ' ευχαριστώ Θεέ μου. Σ' ευχαριστώ Θεέ μου»!

Κι αυτό βοήθησε. Δεν ξέρω τι ακριβώς συνέβη, αλλά τα δάκρυα εξαφανίστηκαν. Ξαφνικά έπαψα να νοιάζομαι τόσο πολύ για το τι σκέφτονταν για μένα. Ίσως αυτό συνέβη γιατί ένοιωσα, ότι είχα κι εγώ τώρα ένα φίλο: τον Θεό.

Όλα αυτά έγιναν εδώ και πολλά χρόνια. Από τότε, έχω γίνει ένας επιτυχημένος σεναριογράφος. Έχω ταξιδέψει σε όλον τον κόσμο κι έχω συναντήσει εκατοντάδες θαυμάσιους ανθρώπους. Η ζωή μου είναι ωραιότερη από ότι θα μπορούσα ποτέ να φανταστώ. Καί σε όλη μου τη ζωή συνεχίζω πάντα να λέω:

«Σ' ευχαριστώ Θεέ μου»!

Ορισμένες φορές το λέω εκατό φορές την ημέρα, ακριβώς όπως έκανε η αγαπημένη μου γιαγιά. Νιώθω και τώρα την ανάγκη να το πω: «Σ' ευχαριστώ Θεέ μου.

Σ' ευχαριστώ Θεέ μου.

Σ' ευχαριστώ Θεέ μου»!

Murray Salem

Άμερικανός ήθοποιός και σεναριογράφος

« Η ΕΝΟΡΙΑ ΜΑΣ »

ΦΥΛΛΑΔΙΟ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΔΟΜΗΣ
Ι. ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΑΡΓΥΡΟΚΑΣΤΡΟΥ

Lagja " 11 Janari "

GJIROKASTER

Η ΠΑΝΑΓΙΑ ΒΟΗΘΟΣ ΤΟ 1940

Στον ελληνοϊταλικό πόλεμο του 1940 πολλοί Έλληνες αισθάνθηκαν ότι η Μεγαλόχαρη πολεμούσε στο πλευρό τους, τους συμπαραστεκόταν στις δύσκολες ώρες του λιμού, των καταστροφών και των εκτελέσεων.

Οι ιστορίες σχετικά με την παρουσία της Παναγίας στο μέτωπο και την βοήθεια που πρόσφερε στους σκληρά δοκιμαζόμενους Έλληνες στρατιώτες είναι αμέτρητες.

Ανάμεσα σ' αυτές εντύπωση προκαλεί η ιστορία του στρατιώτη Ν. Ντραμουντάνου.

Ο λόχος του ήταν αποκομμένος σε ένα προχωρημένο ύψωμα. Βαριά χιονόπτωση απέκλειε κάθε δυνατότητα εφοδιασμού. Ο επικεφαλής του λόχου έστησε μια εικόνα της Παναγίας και ικέτευσε μαζί με τους στρατιώτες του να τους λυπηθεί.

Λίγες στιγμές αργότερα, ξαφνιάστηκαν από τον ήχο κουδουνιών που ζύγωνε προς το μέρος τους. Επρόκειτο για ένα μουλάρι, που πλησίαζε προς το μέρος τους, φορτωμένο με τρόφιμα. Κάτι τέτοιο είναι ουσιαστικά αδύνατο, αφού ένα ζώο, χωρίς οδηγό, δεν θα μπορούσε να περάσει το χιονισμένο βουνό. Όλοι είχαν την ίδια σκέψη: μόνο η Θεοτόκος θα μπορούσε να το είχε οδηγήσει ως το μέρος τους. Οι στρατιώτες γονάτισαν συγκινημένοι και έψαλαν το «Τη υπερμάχω» και άλλους ύμνους αφιερωμένους στην Παναγία.